

7. Романенко О. Тенденції використання мікроблогів у політичній боротьбі в Республіці Польща / Олена Романенко // Економічний часопис-XXI. – 2012. – № 5-6. – С. 30-32.
8. Garlicki J., Milder D. Wykorzystanie Internetu w komunikowaniu politycznym elit z wyborcami / Jan Garlicki, Daniel Mider // Studia politologiczne. – 2012. – Vol. 25. – S.177-207.

Стаття надійшла до редакції 23.04.2013

References

1. Nowak, J. (2009). Do it Yourself – Web 2.0 as a Sphere of Political Activity of Internet Users. *New Media and Policy, Internet, Democracy, Elections Campaigns* (pp. 165-176). In M. Jezinski (Ed.). Torun: Adam Marszalek Publishing House (in Polish).
2. Zernetska O. V. (2008). The Victorious Weapon of a New Owner the White House. *UA Foreign Affairs*, 12, 24-26 (in Ukr.).
3. Zernetska O. V. (2009). Global Political Blogosphere is a New Arena of

- Political Communication. *Political Management*, 2(35), 13-26 (in Ukr.).
4. Jezinski, M. (2009). Political Blog's Function. *New Media and Policy, Internet, Democracy, Elections Campaigns* (pp. 177-190). In M. Jezinski (Ed.). Torun: Adam Marszalek Publishing House (in Polish).
5. Gajowniczek, T. (2009). Polish Blogs as a Form of Political Discourse – an Attempt to Analyze the Phenomenon. *New Media and Policy, Internet, Democracy, Elections Campaigns* (pp. 191-198). In M. Jezinski (Ed.). Torun: Adam Marszalek Publishing House (in Polish).
6. Grabianowska, K. (2007). Reflect the Actual Views or Pure Propaganda – Political Blogs. *Media in Poland. The First Power of IV RP?* (pp. 275-280). In M. Sokolowski (Ed.). Warszawa, Poland (in Polish).
7. Romanenko, O. (2012). Trends of Microblogging Use in the Political Struggle in Poland Republic. *The Economic Annals-XXI Journal*, 5-6, 30-32 (in Ukr.).
8. Garlicki, J., & Milder, D. (2012). The Internet Use in Political Elites Communication with Voters. *Studia Politologiczne*, 25, 177-207 (in Polish).

Received 23.04.2013

УДК 339:327(494+4)«20+21»

О. А. Капинус

аспірант кафедри країнознавства та міжнародного туризму,
Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна
kapinus_oksana@ukr.net



ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ У КОНТЕКСТІ ШВЕЙЦАРСЬКОГО ДОСВІДУ

Анотація. Проаналізовано перспективи розвитку відносин Європейського Союзу і Швейцарської Конфедерації крізь призму використання швейцарського досвіду при реалізації євроінтеграційної складової зовнішньої політики України. На основі вивчення окремих сценаріїв розвитку взаємин Швейцарії та ЄС наголошено на їхніх потенційних перевагах і недоліках у разі використання Україною. Зазначено, що ключовим у стосунках між Києвом та Брюсселем залишається двосторонній формат відносин. Укладення угод про асоціацію і поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі між Україною і ЄС лише сприятиме його зміцненню. З огляду на це підкреслено важливість швейцарського досвіду в площині врегулювання сфер двосторонньої взаємодії, на які не поширюватимуться положення угод. Розглянуто інші форми взаємодії України з Європейським Союзом, зокрема в межах Східного партнерства, й наголошено на їхній компліментарності, тимчасовості та низькій ефективності. У цьому контексті показано значення комплексної рецепції тривалого досвіду розвитку окремих форматів білатералізму Швейцарії та ЄС, що може розглядатися як продуктивна основа для більш ефективної реалізації національних пріоритетів України в євроінтеграційному контексті.

Ключові слова: Європейський Союз, Швейцарська Конфедерація, інституціоналізація, євроінтеграція України.

О. А. Капинус

аспірант кафедри страноведення і міжнародного туризму,
Львовский национальный университет имени Ивана Франко, Украина

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ОТНОШЕНИЙ УКРАИНЫ С ЕВРОПЕЙСКИМ СОЮЗОМ В КОНТЕКСТЕ ШВЕЙЦАРСКОГО ОПЫТА

Аннотация. Проанализированы перспективы развития отношений Европейского Союза и Швейцарской Конфедерации сквозь призму использования швейцарского опыта при реализации евроинтеграционной составляющей внешней политики Украины. На основе изучения отдельных сценариев развития взаимоотношений Швейцарии и ЕС отмечены их потенциальные преимущества и недостатки в случае использования Украиной. Указано, что ключевым в отношениях между Киевом и Брюсселем остается двусторонний формат отношений. Заключение соглашений об ассоциации и углубленной и всеобъемлющей зоне свободной торговли между Украиной и ЕС будет только способствовать его укреплению. Учитывая этот факт, подчеркнута важность швейцарского опыта в плоскости урегулирования сфер двустороннего взаимодействия, на которые не будут распространяться положения соглашений. Рассмотрены другие формы взаимодействия Украины с Европейским Союзом, в частности в рамках Восточного партнерства, и отмечена их комплиментарность, временность и низкая эффективность. В этом контексте показано значение комплексной рецепции длительного опыта развития отдельных форматов билатерализма Швейцарии и ЕС, что может рассматриваться как продуктивная база для более эффективной реализации национальных приоритетов Украины в евроинтеграционном контексте.

Ключевые слова: Европейский Союз, Швейцарская Конфедерация, институционализация, евроинтеграция Украины.

Oksana Kapinus

Ph.D. Student, Ivan Franko Lviv National University, Ukraine

PROSPECTS OF UKRAINE'S RELATIONS WITH THE EUROPEAN UNION DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF SWISS EXPERIENCE

Abstract. The prospects of relations of the European Union and Swiss Confederation through the prism of involvement of Swiss experience in the implementation of European integration component of foreign policy of Ukraine are analyzed. Based on the study of individual scenarios of relations of Switzerland and the EU, their potential advantages and disadvantages in the case of Ukraine are stressed. It is noted that the key format of relations between Kyiv and Brussels is a bilateral one. The Agreement of Association as well as Deep and Comprehensive Free Trade Area between the EU and Ukraine will only contribute to its strengthening. In this regard the importance of Swiss experience in settlement of areas of bilateral cooperation which shall not be applied to the provisions of agreements is stressed. Other forms of cooperation between Ukraine and the European Union are considered, particularly within the Eastern Partnership Policy, and their complementarity, temporality and low efficiency are highlighted. In this context, the value of the complex reception of longstanding experience of the individual formats of bilateral relations between Switzerland and the EU is underlined, which can be considered as a productive basis for more effective implementation of the national priorities of Ukraine in the European integration context.

Key words: the European Union; Switzerland; institutionalization; the European integration of Ukraine; Free Trade Area.

JEL Classification: F15, F42, O10, O52, P16

Постановка проблеми. Сьогодні можна виокремити дві групи країн на Європейському континенті, що з різних причини не залучені у процес набуття повноцінного членства у Європейському Союзі. З одного боку, ідеться про колишні європейські республіки Радянського Союзу. Частина з них, як-от Російська Федерація та Білорусь, не зацікавлені в набутті повноцінного членства в ЄС. Інші, як-от Україна чи Молдова, задекларували своє прагнення вступити до Євросоюзу, однак офіційний Брюссель відмовляється визнавати їх навіть як потенційних кандидатів. З другого боку, слід говорити про учасників Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ), які протягом тривалого часу добровільно не брали участі в інтеграційних процесах у рамках ЄС. Більшість членів ЄАВТ інституціоналізували відносини з Євросоюзом у рамках Європейського економічного простору (ЄЕП). Однак Швейцарська Конфедерація відмовилася від участі в багатосторонніх форматах взаємодії з Європейським Союзом і надає перевагу розбудові відносин на двосторонній основі. Деякі аспекти акумульованого Берном досвіду будуть особливо корисними для глибшого та критичного осмислення розбудови Києвом своїх відносин із Брюсселем.

Забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі є однією із засад зовнішньої політики нашої країни [1]. Євроінтеграційні прагнення великою мірою визначають і спрямованість внутрішніх реформ майже в усіх сферах життєдіяльності держави.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика розбудови відносин між Євросоюзом і Швейцарією достатньою мірою не представлена у фундаментальних наукових працях про зовнішню політику ЄС. Відносини між двома сторонами здебільшого досліджують швейцарські науковці. Вагомий внесок у вивчення зазначеної тематики зробили зокрема М. Валь (*M. Vahl*) і Н. Гролімунд (*N. Grolimund*) [2], К. Дюпон (*C. Dupont*) [3], С. Лавенекс (*S. Lavenex*) [4], Р. Швок (*R. Schwok*) [5]. Цікавим є також компаративістське дослідження британського вченого Г. Раффла (*G. Ruffle*) [6], який розглянув відносини Швейцарії та Євросоюзу як модель для Британії.

Означеною проблематикою в Росії займалися В. Денисюк [7], Ю. Юданов [8]. У вітчизняному науковому дискурсі спостерігається значний інтерес до проблематики відносин ЄС із третіми країнами (В. Вакулич [9], Н. Вінникова, [10], О. Пристайко [11], В. Халаджи [12]), однак питання, пов'язані із вивченням та врахуванням швейцарського досвіду в євроінтеграційній стратегії України опрацьовані недостатньо. Це актуалізує дослідження титульної проблеми, відкриваючи нові перспективи для аналітичних та прикладних коректив вітчизняної науки і практики.

Метою статті є узагальнення досвіду взаємодії Швейцарії з ЄС, що дає змогу визначити потенційні напрями інституціоналізації відносин сторін з урахуванням можливості їх використання в реалізації євроінтеграційного на прямого зовнішньої політики України. Останнє покликане сприяти розвитку комплексного підходу в забезпеченні національних інтересів нашої держави крізь призму зростання ефективності зовнішньополітичної діяльності.

Основні результати дослідження. Поворотними у відносинах між Швейцарією і Європейським Союзом стали 90-ті роки ХХ ст., коли після негативних результатів референдуму Берн відмовився від участі в багатосторонньому форматі ЄЕП і почав розбудовувати свої стосунки із Брюсселем на основі секторальних двосторонніх угод, два ключові пакети яких було укладено відповідно у 1999-му і 2004 рр. На відміну від ЄЕП білатералізм дав можливість Швейцарії провести переговори з ЄС самостійно. До того ж двосторонні угоди краще забезпечили формальний суверенітет Швейцарії порівняно з ЄЕП, адже вона не передбачаєт упродовження наднаціональних елементів чи майже автоматичної імплементації комунітарного законодавства.

Відмова Швейцарії від членства не тільки не віддала, а навпаки, сприяла тіснішій інтеграції цієї держави з

Європейським Союзом, порівняно із деякими його членами. Найбільш промовистим прикладом є участь Швейцарії у Шенгенській зоні, тоді як Ірландія та Велика Британія залишалися поза її межами. Окрім того, Швейцарія змушена ретельніше імплемувати норми комунітарного права відповідно до укладених двосторонніх угод, ніж частина країн – членів ЄС [5, с. 127].

Очевидно, що головним викликом у взаєминах Швейцарії з ЄС стало п'ять взаємопов'язаних чинників внутрішнього характеру: ідентичність, нейтралітет, пряма демократія, федералізм та економічні особливості. Політика нейтралітету є не самоціллю, а засобом збереження і забезпечення внутрішньої та зовнішньої стабільності країни [13, с. 21]. Якщо згадувати про інструменти прямої, безпосередньої демократії, а саме народну ініціативу і референдум, то народне волевиявлення, а точніше, його негативні результати, можуть зашкодити досягнутим домовленостям із ЄС, як це трапилось у випадку з ЄЕП. Тому можна із впевненістю стверджувати, що двосторонній формат співпраці якнайкраще відповідає перспективі розбудови відносин Швейцарії з ЄС на сучасному етапі.

І, нарешті, треба визнати, що Швейцарія є винятковим прикладом розбудови відносин із ЄС. Адже вона дістала можливість сформувати привілейовані взаємини в тих сферах, які вважалися закріпленими суто за повноправними членами Євросоюзу. Швейцарії, за винятком кількох випадків, вдалося досягти вдалих для себе рішень щодо співпраці саме в межах двостороннього формату співпраці.

Загалом станом на початок другого десятиліття ХХІ ст. можна розглядати декілька можливостей залучення швейцарського досвіду для України, з огляду на потенціал певних сценаріїв розвитку взаємин між Швейцарією та ЄС. Аналіз базуватиметься на дослідженні «Швейцарія – ЄС: білатералізм для взаємної користі», виконаному на замовлення *Economiesuisse* – організації, що представляє інтереси швейцарських підприємницьких кіл [14].

Сценарій I: ізоляція. Реалізація цього сценарію матиме негативний вплив на розвиток основних галузей економіки Швейцарії та практично може спричинити розірвання частини договорів, зокрема контраверсійної за своїм характером угоди про вільне пересування осіб. З огляду на існування принципу паралелізму такий крок означатиме, що всі двосторонні угоди першого пакета втратять чинність. Тоді настане період невизначеності й правовий вакуум, що можуть серйозно зашкодити двостороннім відносинам між Швейцарією та ЄС.

Сценарій ізоляції або охолодження взаємин з ЄС також слід пов'язувати з негативними наслідками для розвитку економіки України. У сучасному взаємозалежному світі відособленість чи прагнення до створення автаркії призводить до втрати конкурентних переваг, падіння інвестиційної привабливості, уповільнення розвитку економіки, зменшення добробуту і фінансування культурних, наукових та соціальних програм.

Сценарій II: дотримання формату двосторонніх угод. З економічного погляду, двосторонні угоди між ЄС і Швейцарією можна вважати доволі успішними, про що свідчить інтенсивність торгівлі між ними. Однак позитивні тенденції в економічній сфері пояснюються радше односторонньою адаптацією у швейцарське законодавство комунітарних норм, що дозволяє бізнесу діяти в середовищі, яке фактично є тотожним до наявного в межах Євросоюзу. Менш сприятливими для розвитку відносин між Берном і Брюсселем слід визнати такі загальні тенденції. По-перше, розширення ЄС та поглиблення інтеграційних процесів, що спричинили появу нових конфліктних питань. По-друге, збільшення кількості членів, що утруднює досягнення консенсусу всередині Європейського Союзу щодо спільної переговорної позиції зі Швейцарією. По-третє, ускладнення внутрішнього процесу ухвалення рішень і узгодження інтересів різних акторів у ЄС дедалі частіше робить неможливим надання поступок Швейцарії. По-четверте, посилення вимог з боку ЄС, зокрема щодо вчасної імплементації комунітарного доробку та його врахування в уже наявних і

майбутніх угодах. По-п'яте, зміна рівня взаємовідносин із національного на федеральний, у результаті чого предметом двосторонніх угод стають сфери, які належать до кантональних компетенцій. По-шосте, ускладнення переговорного процесу посилює принцип субсидіарності, що міцно укорінені у Швейцарії.

Чотири вищеперелічені тенденції істотно гальмують не тільки хід переговорів, а й процес набуття чинності угод з ЄС для України. Водночас треба вказати, що можливість укладення секторальних двосторонніх угод у сферах, які не будуть охоплені майбутніми угодами про асоціацію та поглиблену і всеосяжну зону вільної торгівлі, варто розглядати як прийнятний шлях розвитку взаємин України з Євросоюзом, особливо зважаючи на відсутність перспективи членства. Адаптація частини комунітарного доробку сприятиме розвитку відповідних секторів українського господарства, з огляду на поступове нормативне зближення з ЄС.

Сценарій III: рамкова угода для двосторонніх угод. Цей сценарій тотожний за своєю суттю до попереднього, тобто він означає дотримання формату двосторонніх угод, але охоплює дуже важливу інституційну складову. ЄС і Швейцарія загалом погодилися розпочати переговори щодо рамкової угоди, мета якої полягає в координації, упорядкуванні та спрощенні всієї двосторонньої правової бази, що має істотно посилити інституціоналізацію двосторонніх відносин.

Що стосується України, то її поступ у відносинах із Європейським Союзом є більш помітним. Насамперед ідеться про перспективу укладання угод про асоціацію та поглиблену і всеосяжну зону вільної торгівлі, що стануть основою для розбудови двосторонніх відносин. Але згода Києва на такий формат передусім обумовлена прагненням України вступити до ЄС, тоді як у Брюсселі трактують ці угоди радше як проміжний етап, альтернативу повноцінному членству для колишніх радянських республік.

Сценарій IV: приєднання до ЄЕП. Європейський економічний простір якісно відрізняється від двосторонніх угод поглибленою інституціоналізацією, великим потенціалом і наявністю спільного ринку. У разі приєднання до ЄЕП на Швейцарію поширяться чотири свободи, тобто вільне пересування осіб, товарів, послуг та капіталу, відбуватиметься адаптація комунітарних норм у сфері конкуренції, державної допомоги, інтелектуальних прав власності, захисту прав споживачів. При цьому передбачена можливість офіційного схвалення державами – членами ЄЕП будь-яких рішень ЄС є формальністю. Вступ до Європейського економічного простору – це значний ризик для Швейцарії, адже їй буде складно впливати на ЄЕП, і вона може стати заручницею інтересів інших держав, оскільки знадобиться узгоджувати спільну позицію з рештою учасників цього простору. З погляду економічної перспективи, такий сценарій співпраці не дасть Швейцарії відчутної користі.

Для України вступ до ЄЕП означав би необхідність дотримання зазначених чотирьох свобод та адаптацію комунітарних норм у відповідних сферах. З одного боку, це можна розглядати як позитивне явище в контексті розширення участі в європейському ринку, гармонізації законодавства. Серед частини українських експертів ця ідея була доволі популярною з огляду на те, що такий формат максимально зближив би Україну з ЄС. Участь нашої країни в ЄЕП допоки видається малоімовірною через низький економічний рівень її розвитку, що суттєво контрастує із високим рівнем добробуту, приміром, Норвегії чи Ісландії.

Сценарій V: Митний союз. Митні перевірки між Швейцарією і ЄС залишаються звичною рутинною, адже ці країни входять у різні митні простори, що регулюються відмінними законодавчими нормами у сфері митних зборів та зовнішньої торгівлі. Якщо Швейцарія вступить до Митного союзу ЄС, то це означатиме, що у її внутрішній торгівлі будуть скасовані всі митні збори на промислову і сільськогосподарську продукцію, а також митний кон-

троль на кордонах із ЄС, за винятком зовнішніх кордонів Митного союзу.

Нинішня структура Митного союзу не дозволяє йому бути альтернативою двостороннім угодам. Приєднання до Митного союзу вимагатиме комплексної реструктуризації системи оподаткування у Швейцарії. Митні тарифи Швейцарії щодо третіх країн також повинні бути узгоджені із чинними ставками ЄС. Отже, можливість використання цього сценарію щодо України є малоімовірною.

Сценарій VI: вступ до ЄС. Набуття членства в Європейському Союзі вирішило б питання інкорпорації комунітарного доробку, оскільки Швейцарія була б змушена здійснювати це автоматично. Водночас, вона б отримала право повної участі у процесі підготовки та ухвалення нових норм.

Вступ до ЄС вимагав би проведення всередині Швейцарії внутрішніх реформ. Найбільших змін зазнала б економічна сфера. Значну частину інструментів економічної, монетарної та фінансової політики потрібно було б передати Євросоюзу або створити нові інструменти. Швейцарія також втратила б вплив на сферу зовнішньої торгівлі. Можливо, цій державі також довелось б вступити в зону євро, що позбавило б її незалежності в монетарній та фінансовій сферах. Членство в організації змінило б податкову політику Швейцарії і потребувало дотримання Кодексу поведінки ЄС у фінансовій сфері.

Європейська політика є невід'ємною складовою зовнішньої політики Швейцарії, цілі якої визначені у ст. 54 Федеральної конституції. Згідно із конституційними положеннями, у своїх відносинах з ЄС Швейцарія повинна забезпечити достатній простір для самостійного ухвалення рішень, гарантувати для швейцарського бізнесу належний доступ на спільний ринок ЄС і діяти як надійний та солідарний партнер у сфері захисту спільних цінностей [15, с. 138].

Дотепер зазначені цілі вдавалося реалізувати саме завдяки двосторонньому формату відносин, навіть попри його недоліки. Тому, на думку Федеральної Ради, формат двосторонніх угод є найбільш відповідним інструментом захисту інтересів Швейцарії у Європі [16].

«У нас є дещо спільне – ні Україна, ні Швейцарія не є членами ЄС, НАТО; і водночас ми входимо до різних міжнародних структур, таких як ООН, ОБСЄ, Рада Європи, де маємо спільні інтереси та можливості, – зазначив в інтерв'ю «Економічному часопису-XXI» Надзвичайний і Повноважний Посол Швейцарської Конфедерації в Україні Й.В. пан Георг Цюблер. – І сьогодні обидві країни дуже зацікавлені продовжувати обмін думками, досвідом у найрізноманітніших напрямках розвитку міжнародної політики» [13].

Висновки. Найбільш вірогідним для України є використання швейцарського досвіду в середньостроковій перспективі. Насамперед ідеться про розбудову відносин України з ЄС у двосторонньому форматі. Корисним для нас є також швейцарський досвід щодо збереження білатерального формату взаємодії з Євросоюзом, особливо з огляду на побоювання Києва, що багатосторонні рамки співпраці, які наполегливо просуває Брюссель (наприклад, Східне партнерство), негативно позначаться на євроінтеграційній політиці України.

При цьому варто звернути увагу на ключові аспекти швейцарського досвіду. Перш за все, євроінтеграція не повинна розглядатися як самоціль, а укладення Угоди про асоціацію – як панацея. Будь-які договори з ЄС мають відповідати національним інтересам, бути чітко зартикульовані за всіма напрямками і доведені як до контрагентів із переговорів, так і до громадськості. До того ж остання мусить брати активну участь в обговоренні та імплементації досягнутих домовленостей. Для цього суспільству потрібно надати чіткі відповіді щодо можливих здобутків і втрат від запровадження та функціонування спільних інституцій.

Інституціоналізація відносин Україна – ЄС не може мати застиглому характеру, навпаки, вона повинна бути гнуч-

кою і залишати нам поле для маневру відповідно до динаміки економічних, політичних, соціальних та інших змін. Досвід Швейцарії свідчить, що білатеральні угоди, укладені в межах асоціації, забезпечують якнайкращі умови для такого маневру в умовах кризи євросони.

Незважаючи на те, що в Україні домінує прагнення розбудувати стосунки з Євросоюзом із перспективою набуття членства, ключовим між Києвом і Брюсселем залишається двосторонній формат відносин. Іншим формам взаємодії України з Європейським Союзом, зокрема в рамках Східного партнерства, притаманні компліментарність, тимчасовість, низький рівень ефективності. Укладання угод про асоціацію та поглиблену і всеосяжну зону вільної торгівлі сприятиме зміцненню саме двостороннього формату відносин. У цьому контексті особливого значення набуватиме комплексна рецепція тривалого досвіду розвитку певних форматів білатералізму Швейцарії та ЄС, що може стати продуктивною основою для більш ефективної реалізації національних пріоритетів України в євроінтеграційному контексті.

Література

1. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – ст. 527. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
2. Vahl M., Grolimund N. Integration without Membership: Switzerland's Bilateral Agreements with the EU / M. Vahl, N. Grolimund. – Brussels : Centre for European Policy Studies, 2006. – 122 p.
3. Dupont C., Sciarini P. Back to the future. The first round of bilateral negotiations with the EU / C. Dupont, P. Sciarini / Switzerland and the European Union: A close contradictory and misunderstood relationship ; ed. by C. Church. – London, New York : Routledge, 2007. – 284 p.
4. Lavenex S. Switzerland's Flexible Integration in the EU: A Conceptual Framework / S. Lavenex // Swiss Political Science Review. – 2009. – Vol. 15. – № 4. – P. 547-575.
5. Schwok R. Suisse – Union Européenne: l'adhésion impossible? / R. Schwok. – Lausanne : Presses polytechniques et universitaires romandes, 2006. – 142 p.
6. Ruffie G. Switzerland and the European Union: A model for Britain. Global-vision [Electronic recourse] / Glen Ruffie. – Accessed mode : <http://www.global-vision.net/files/downloads/download544.pdf>
7. Денисюк В. Опыт двухсторонних соглашений Швейцария-ЕС и выводы для европейских стран СНГ / В. Денисюк // Общество и экономика. – 2003. – № 1. – С. 34-42.
8. Юданов Ю. И. Швейцария и Евросоюз: трудные поиски партнерства / Ю. И. Юданов // Мировая экономика и международные отношения. – 2002. – № 2. – С. 44-53.
9. Вакулич В. М. Політичні детермінанти зближення України з Європейським Союзом : автореф. дис. ...канд. політ. наук / В. М. Вакулич. – К., 2001. – 15 с.
10. Винникова Н. А. Інституційний вимір зовнішньої політики Європейського Союзу

- (політологічний аспект) : автореф. дис. ...канд. політ. наук / Н. А. Винникова. – Х., 2007. – 16 с.
11. Пристайко О. С. Політика Європейського Союзу стосовно України : автореф. дис. ...канд. політ. наук / О. С. Пристайко. – К., 2004. – 18 с.
 12. Халаджи В. В. Європейська політика сусідства: роль та місце України / В. В. Халаджи. – К. : Науковий світ, 2012. – 218 с.
 13. Цюблер Г. Швейцарія – стабільна, конкурентоспроможна країна: досвід для України [Електронний ресурс] / Георг Цюблер // Економічний часопис-XXI. – 2010. – № 1-2. – С. 21-25. – Режим доступу : <http://soskin.info/ea/2010/1-2/20109.html>
 14. Atteslander J., Fluckiger P., Baur P. Switzerland and the EU: Bilateralism in mutual interest / J. Atteslander, P. Fluckiger, P. Baur. – Bern : Stampfli Publikationen AG, 2010. – 60 p.
 15. Dirksen R. G. Der Zusammenhang zwischen Verfassungs – und Europafrage: die Grenzen einer Verfassungsreform in der Schweiz / R. G. Dirksen // Zeitschrift fur offentliches Recht. – 1996. – Nr. 125. – S. 121-144.
 16. Rapport du Conseil federal sur l'evaluation de la politique europeenne de la Suisse du 17 septembre 2010 [Electronic recourse]. – Accessed mode : www.admin.ch/ch/f/ff/2010/6615.pdf

Стаття надійшла до редакції 18.04.2013

References

1. The Supreme Council of Ukraine (2010). On the basis of domestic and foreign policy (Law of Ukraine). *News of The Supreme Council of Ukraine*, 40, art. 527. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17/> (in Ukr.).
2. Vahl, M., & Grolimund, N. (2006). *Integration without Membership: Switzerland's Bilateral Agreements with the EU*. Brussels: Centre for European Policy Studies.
3. Dupont, C., & Sciarini, P. (2007). Back to the future. The first round of bilateral negotiations with the EU. In C. Church (Ed.), *Switzerland and the European Union: A close contradictory and misunderstood relationship*. London, New York: Routledge.
4. Lavenex, S. (2009). Switzerland's Flexible Integration in the EU: A Conceptual Framework. *Swiss Political Science Review*, 15(4), 547-575.
5. Schwok, R. (2006). *Suisse – Union Européenne: l'adhésion impossible?* Lausanne: Presses polytechniques et universitaires romandes (in French).
6. Ruffie, G. (2013). *Switzerland and the European Union: A model for Britain*. Global-vision. Retrieved from <http://www.global-vision.net/files/downloads/download544.pdf/>
7. Denysyuk, V. (2003). The Experience of Switzerland – EU Bilateral Agreements and conclusions for the European CIS countries. *Society and Economy*, 1, 34-42 (in Rus.).
8. Yudanov, Yu. I. (2002). Switzerland and the European Union: the difficult search for partnership. *World Economy and International Relations*, 2, 44-53 (in Rus.).
9. Vakhulych, V. M. (2001). *Political determinants of rapprochement of Ukraine and the European Union* (Dr. polit. sci. diss.). Kyiv, Ukraine (in Ukr.).
10. Vinnykova, N. A. (2007). *Institutional dimension of foreign policy of the European Union (political aspect)*. (Dr. polit. sci. diss.). Kharkiv, Ukraine (in Ukr.).
11. Prystayko, O. Y. (2004). *Policy of the European Union towards Ukraine*. (Dr. polit. sci. diss.). Kyiv, Ukraine (in Ukr.).
12. Haladyy, V. V. (2012). *European neighborhood policy: role and place of Ukraine*. Kyiv: Naukovyi svit (in Ukr.).
13. Zubler, G. (2010). Switzerland – stable, competitive country: Experience for Ukraine. *The Economic Annals-XXI Journal*, 1-2, 21-25 (in Ukr.).
14. Atteslander, J., Fluckiger, P., & Baur, P. (2010). *Switzerland and the EU: Bilateralism in mutual interest*. Bern: Stampfli Publikationen AG.
15. Dirksen, R. G. (1996). Der Zusammenhang zwischen Verfassungs – und Europafrage: die Grenzen einer Verfassungsreform in der Schweiz. *Zeitschrift fur offentliches Recht*, 125, 121-144 (in German).
16. *Rapport du Conseil federal sur l'evaluation de la politique europeenne de la Suisse* (2010). Retrieved from <http://www.admin.ch/ch/f/ff/2010/6615.pdf> (in French).

Received 18.04.2013



I. В. Рибак

аспірант, старший викладач кафедри суспільних наук, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», Київ, Україна
irybak106@gmail.com

ВЕКТОРИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-МАНІПУЛЯТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЛЕГІТИМАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ 2012 РОКУ)

Анотація. Актуалізовано проблему співвідношення маніпулятивних та легітимісційних практик сучасного політикуму України в контексті парламентських виборів 2012 року. Визначено закономірності впровадження інформаційно-маніпулятивних технологій в електоральний процес та їх легітимісційний потенціал.

Ключові слова: політична легітимісція, легітимісційний потенціал, інформаційно-маніпулятивні технології, електоральний процес, мас-медіа.

И. В. Рыбак

аспірант, старший преподаватель кафедры общественных наук, Университет экономики и права «КРОК», Киев, Украина
ВЕКТОРЫ ВНЕДРЕНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-МАНИПУЛЯЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ЛЕГИТИМАЦИОННЫЙ ПРОЦЕСС УКРАИНЫ (НА ПРИМЕРЕ ПАРЛАМЕНТСКИХ ВЫБОРОВ 2012 ГОДА)

Аннотация. Актуализирована проблема соотношения манипуляционных и легитимационных практик современного политикума Украины в контексте парламентских выборов 2012 года. Определены закономерности внедрения информационно-манипуляционных технологий в электоральный процесс, а также их легитимационный потенциал.

Ключевые слова: политическая легитимация, легитимационный потенциал, информационно-манипуляционные технологии, электоральный процесс, масс-медиа.

УДК 32.019.51